

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bona Volvntas Optimæ Consentiens. Seu De Sequendo In Omnibus Ductu Providentiæ Diviniæ

Foullon, Jean E.

Leodii, 1657

Sectio III. Tertio bonæ Voluntatis officium: A Providentia divina in futurum
pendêre, seu indifferentem esse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54992](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54992)

SECTIO TERTIA.

Tertium bonæ Voluntatis officium,
*A Providentia Divina in futurum pendere,
 seu indifferentem esse.*

I. *Quid sit
 indiffe-
 rentia.* **I**ndifferentiam vocamus, ani-
 mi comparisonem seu statum
 talem, ut non magis desideret
 divitias paupertate, nobilitatem ignobi-
 litate, pulcritudinem deformitate, sani-
 tatem morbo, vitam longam brevi, lau-
 des contemptu, magnas dotes exiguis,
 illustres occupationes obscuris, excelsum
 gradum infimo. Locus hic præ altero
 non placeat: fælix successus negotii ante
 infælicem non ponatur: genus unum vi-
 tæ non eligatur præ alio, donec de Dei
 voluntate constiterit. Qui sic constitu-
 ti sunt aptè ab Hieremia cap. 18. confe-
 rentur cum luto inter manus figuli. Et
 verò homines, è limo facti, in factoris
 arbitrio esse debent, uti argilla in manu
 fictoris. Isaias cap. 60. confert illos cum
 nubibus, quæ in aère libratae non aliò
 ferun-

feruntur, quàm quò ventus impellit: *qui sunt hi, qui ut nubes volant?* Similes sunt instrumento, quod operi admove-
tur, quiescit, deteritur, situ rubiginem contrahit, prout visum opifici. Jumento similes, cujus non refert, qualem sarcinam gestet, aureamne an plumbeam: *ut jumentum ego sum apud te, & ego semper tecum.* Similes ovi, cujus propensio ad pascua pendet à ductu pastoris, qui regit & nihil deerit. Similes Evangelicis vinitoribus, quorum nihil intererat, foderentne, an pastinarent, putarentve, aut fulcirent vites, vel rigarent: ad quidvis parati, dum conductori suo satisfaceret.

II. Gratissimam Deo esse hujusmodi indifferentiam, facile ex nobis ipsis intelligemus. Hero-
Gratissima hominibus.
ciupiam servi duo sunt. Unus cessare nescius, in omnia familiæ commoda intentus, nec diligentia parcens, nec labori: at ubi ab hero aliquid præter mentem suam facere jubetur, vix temperat ab obmurmuratione, difficulter saltem & obnitens

obnitens obtemperat. Alter non adeò
velox est in opere suo, neque ultrò ad
heri obsequium tam multa aggreditur:
at ubi mentem ipsius intellexit, eò pro-
tinùs advolat absque ulla tergiversatione.
Uter eorum servorum hero gratior est?
Dubitari, inquis, non potest: dominis
enim ex eorum voluntate, non suâ, fa-
mulandum est, figereque sibi hanc legem
debet quisquis in famulatum concedit,
arbitrio deinceps herili vivendum esse.
Ita & inter milites res habet: ubi non is
pluris fit, qui sæpiùs in hostem excurrit
& pugnat, sed qui stationem sibi designa-
tam tuetur, & à ducis sui imperiis per-
petuò pendet: uti Evangelicus ille miles
ac servus, cui cum dicitur *vade, vadit; fac
hoc, facit*. Indoctus eques laudabit equum
generosum, tenèriac quiescere nescium,
qui ubi tuba insonuerit evolare gestit, &
si prohibetur, impatiens moræ frætra
ferox spumantia mandit: qualem ferè
habes descriptum Jobi cap. 39. At do-
ctus domitor qualemcunque equum non
magni faciet, donec non calcari modò
aut

aut virgæ, sed & sibilo ac poppyfmo obtemperet: donec ad minimum fessoris nutum eat, recedat, excurrat, subsultet, transfiliat, in omnem sese motum agitationemque efformet.

III. *Et Deo.* Tales sibi Deus homines expetit, quibus obedientiæ securus dicere possit: *Accipe puerum, & matrem ejus, & fuge in Ægyptum, & esto ibi usque dum dicam tibi.* Quos in navim conjiciat, & claudat à foris ostium, quomodo factum Noëmo, ut à Dei voluntate totus pendere, ingressusque ipsius jussu, egredi injussu nequiret. Fulgurum emissiones poeticâ paraphrasi describens Deus, Jobi cap. 38. *Nonne, ait, mittes fulgura & ibunt, & revertentia dicent, Adsumus?* Ita viri boni eant, sed non nisi quò mittuntur, dicantque, *Ecce ego, mitte me.* Pingi solent Seraphini, extentis utrimque alis, velut ad evolandum parati, quò jusserit Dominus. Sic amantes divini obsequii homines non evolent, sed volare parati sint, quando Deus voluerit. Hoc, opinor, Franciscus Sales Gebennensis Episcopus

F
de

de se scribebat sub vitæ finem, *Pauca volo, & quod volo, parum volo.*

IV. *Perfectio virtutis inde pendet.* Joannis cap. 24. dicebat Christus Petro: *Cum esses junior, cingebas te, & ambulabas ubi volebas: cum autem senueris, alius cinget te.* Minus in virtute proveci, quò volunt, ad bona opera ambulant: at proveciores & perfectiores ea faciunt & patiuntur, quæ Deus vult. P. Jacobus Laines, vir magnus è Societate nostra, aliquando cum D. Ignatio, cui in cura Societatis totius successit, familiariter colloquens, falsus est ingenuè, magna sibi esse desideria profectionis in Indias, ad conversionem Infidelium, & propagandum Christi nomen. Cui Ignatius: at ego, inquit, si istiusmodi propensiones sentirem, non antè desisterem, quàm penitus extirpatæ essent, & voluntas mea penderet bilancis instar in æquilibrio. Architectus peritus in area laxa facillimè designârit insigne domicilium: at ubi intra angustias arctatur, neque aream capacem nactus est, spatium non habet explican-

æ arti & magnificentiæ. Statuarius sculptor, si rectum & innode lignum habet, quamlibet illi figuram facile daturus est; secus si nodosum & curvum. Ita si pectus humanum privatis cupiditatibus non arctetur, si nodosis desideriis non obdurescat, gratiæque architectanti & sculptenti non resistat, existet insigne domicilium virtutum, & perfecta divinæ sanctimoniam imago.

V. *Necessitas
ejus status.* Peremptoria ratio, cur eò indifferentiam venire debeamus, est necessitas eligendæ ad salutem viæ & adminiculorum. Ignorantes autem sumus rerum ipsi nostrarum, nec satis dispicimus, quid in præsens futurumve, nobis expediat. Itaque si desideria nostra sequamur, cæcum sequemur: *cæcus autem, si ceco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt.* Hinc illud celebre Matth. cap. 20. dictum à Christo filiis Zebedæi, plerumque filiis hominum multa concupiscentibus, vana molientibus, aptari potest: *Nescitis, quid petatis.* B. Franciscus Borgia, ægrotante Leonorâ lectissimâ

mâ fæminâ, conjuge suâ, quicum annos totos octodecim in summa conjunctione vixerat, ad precandum Deum conversus, toto animo sanitatem ipsius postulabat. Cùm ecce visus sibi audire intus dicentem Deum: si quidem velle pergis, ut uxor convalescat, mox fecero, sed tibi non expedit. Ad eam cogitationem, represso statim desiderio uxoris conservandæ, totum se divinæ voluntati, repetitis iterum atque iterum resignationis actibus, permisit, his ferè verbis: *Quis enim rectius novit, quid è re mea sit, quam tu mi Deus? Tua itaque voluntas fiat.* Ait vitæ scriptor, notatum, ab ea resignatione ægram sensum ad extrema delapsam, & paullò post mortuam, marito libertatem amplectendæ perfectioris vitæ reliquisse: cùm antè, sanitatem ejus petente Borgia, morbus dubio exitu pendèret.

VI.
Exercitium.

O quot modò reperiantur, quibus inter vota sua & desideria diciqueat: *Tibi non expedit?* Dignitates exoptas, favores ambis, tibi non expedit. Divitiarum avidus es, possessio-

ne

nes & amplam familiam cupis, tibi non expedit. Deo te permitte si sapias, omnia scienti, bona volenti. Dic cum Borgia: *Quis enim melius novit, quid è re mea sit, quam tu mi Deus? Tua itaque voluntas fiat.* Dic piè cum Lanspergio in Enchiridio militis Christiani: *Misericordissime IESU, optime Domine, non potest quod tu vis esse malum, sed ordinatissimum sit necesse est, quidquid à te procedit. Si me vis habere infirmum, sit nomen tuum benedictum, & fiat voluntas tua. Si me vis habere sanum, sit æquè nomen tuum benedictum, & fiat voluntas tua. Si me vis mori, sit nomen tuum benedictum, & fiat voluntas tua. Si me vis vivere, sit nomen tuum benedictum, & fiat voluntas tua.* Scribe, & dic sæpiùs, quod singulis diebus manè & vespere iterabat Episcopi Gebennensis Francisci discipula, Philothea Fremiota, primâ parte Vitæ cap. 23. *Domine, nolo mihi deinceps optionem ullam: percutere quamlibet chordam lyre mee semper, & in æternum; non alia, quam tetigeris, resonabit. Ita Domine IESU: sine si, sine sed, sine exceptione ulla, fiat voluntas*

*tua, de patre meo, de liberis, de omnibus rebus,
& de me ipsa.*

VII. *Modus eò
veniendi.* Siccine verò, inquis, ego loqui
ex animo possim? Hominem
exuisse oporteat, corpore exisse,
naturam mutasse. Non horream dura
magis, quàm mollia? Non averfer potius
dedecorosa, quàm honorifica? Non ap-
petam ardentius jucunda, quàm amara?
Id Angeli faciant, expertes materiae:
quamquam & ipsis sua ad gloriam magis,
quàm ad dedecus, propensio fuit. Quid
enim dedecoris fugiendi metu facerent,
qui majoris gloriae quàm oportuit, cupi-
ditate peccarunt? Homines vis esse ad
omnia indifferentes, cum id etiam Ange-
lis difficillimum fuerit? Angelos dicis,
quos malos Dæmones dicere debueras:
ideò malos Dæmones, quia propriae vo-
luntati, non divinæ, obsecuti sunt. Istud
est, quod ex Bernardo toties occinitur:
*Tolle voluntatem propriam, & infernus non
erit.* Sed ad eam, quam exaggeras, diffi-
cultatem, aut tollendam penitus, aut maxi-
ma sui parte minuendam, conare, quod
intelli-

intelligenti difficile non erit, bona caduca & mala ipsis opposita contemnere. Non dubito, quin experiare, quotiescumque libripendem voluntatis deorsum aliquid trahit, proficisci vel ex immodica cupiditate bonorum, vel à nimio metu malorum.

VIII. *Fugacitas bonorum temporalium.* Quid autem habent caduca bona dignum amoribus nostris? Tenuia instar umbræ, levia instar venti, fugacia instar diei; nomen pictæ non veræ fælicitatis. Vitro eleganter comparabat Publius Mimus: *Fortuna vitrea est, tunc, cùm splendet, frangitur.* Placuit hæc similitudo D. Augustino, eam variis locis repetenti. Quamquam homilia 28. ostendit fragiliorem vel ipso vitro esse fortunam: aliquando enim nepotes & pronepotes in avorum & proavorum calicibus bibere, cùm tamen avorum & proavorum fortuna perierit. Aptissimè somniis comparabat Philo libro de Joseph, ubi dicit; *hominem sapientem, seu ut ipse loquitur, civilem esse debere somniorum interpretem, id est maximi*

& perpetui somnii humana vita: & quomodo ridendus sit, qui somniorum suorum visis aut turbetur aut exhilarescat: ita vanum esse, quem fugacia mala bonave contrariis moribus nimium exagitent. Eodem sensu, breviter ac scite, vocata est Guilielmo Parisiensi, libro de legibus cap. 8. fortuna omnis humana, *Felicitas somnialis*: ab alio, *bracteata felicitas*. A Sapiente, *Fascinatio nugacitatis*, Sapien. cap. 4. A D. Joanne Apoc. 14 *poma desiderii*, manum fallentia, & hiantis os subito discessu deludentia.

IX. *Vilitas.* *Evaporata momenta libidinum* eleganter Seneca dicebat: eodem modo dicas momenta favorum, momenta opum, momenta dignitatum. Libro Regum 4. cap. 9. ungitur Jehu in Regem: proceres circumstantes, cum ludibrio id fieri putarent, mox tamen, mutatâ cœlitis voluntate, ludum in serium vertere, & Regem acclamavere, substraveruntque ipsi pallia sua, *in similitudinem tribunalis*. Chaldaeus habet, *ad gradum horarum*: id est, propè solare horologium; cujus umbrâ

umbrâ scilicet Rex novus adinoneretur, horariam esse ac momentaneam fœlicitatem suam. Adde & vilem ac terream, cum ad gradum Solo imminentem, non autem in loco eminenti, collocetur: ut abjectissimo cuique, & impiissimo, atque insipientissimo illuc aspirare liceat; & probos plerumque, ac sapientes, opibus, favore, dignitatibus prævenire. Id ipsum coturnicibus, in avidorum Israë- litarum castra involantibus, adumbratum, putat Drogo Ostiensis, sic Deum orans: *Ne pluas super nos coturnices, Domine, desideria carnis nostræ, quæ non nisi duobus cubitis levantur à terra, quia non attingunt dona Spiritus Sancti. Imò non tantùm non levantur à terra supra cubitos duos, sed etiam in terram incumbunt: ut fœlicitatis temporalis benedictio videatur eadem esse, ac maledictio serpentis, Genesis cap. 3. Super pectus gradieris, & terram comedes.* Certè eò respexisse videtur D. Basilius, cum, epistolâ ad Monachum lapsum vocavit honores, adulationem, aliâque friyola, χαμαιπρεπὲς δοξάριον,

30 BONA VOLUNTAS

Humirèpam gloriolam, & ad ima vergentem. Augustinus libro Conf. i. cap. 9. confert ludis puerilibus, ob quos se vapulasse puerum narrat, ridente patre: *majorum nuga negotia vocantur, puerorum autem talia cum sint, puniuntur à majoribus, & nemo miseratur pueros, vel illos, vel utrosque.*

X. *Voluntas aquilibrium.* Isthæc, aliâque in eandem sententiam, passim experientia & cogitationi quotidianæ occurrentia, cum expenderis, facillimum tibi fuerit, immodicum erga res tam caducas & viles amorem præscindere. Quod si feceris, eâdem operâ voluntatem tuam ad æquilibrium reduxeris, & constitueris in statu indifferentiæ. *Amor enim tuus, pondus tuum.* Hoc pondere pressa bilanx vergit in eam partem, quò amor fertur. Præterea, cum bonorum temporalium amori modum adhibueris, simul malorum timorem immoderatum represseris. Neque enim mala nisi catenus formidantur, quatenus bonis amatis opposita sunt. Mortem nimium extimescis? Vitam scilicet immo-

immoderatè amas. Exhorres ad infamiæ, paupertatis, inimicitiarum imaginem? Quia videlicet famæ, opum, favoris nimium appetens es. Hecatonis illud, à Seneca celebratum, verissimum est: *Desines timere, cum sperare desieris, & concupiscere.*

XI. *Aliud ad illam subsidium indicatur.* Posset addi & aliud indifferentiæ comparandæ subsidium, ex malorum, quæcumque humanæ conditioni occurrere possunt, seriâ & forti præcogitatione, *Nisi, enim quidquid fieri potest pro futuro habes, das in te vires rebus adversis, quas infregit, qui prior vidit.* Quomodò aiunt, crocodilo adversus audacter occurrentes animum non esse, cum in fugientes ferocissimè incurrat. Hinc Christus sæpè discipulos de Passione sua præmonere solitus, ut venientem cò minùs horrerent, quò sæpiùs cogitassent venturam. Sed tum alii ea de præmeditatione multa dixerunt: tum nos etiam aliquid in Machabæorum gestis, ubi Eleazeri ultrò elephantem Regium incurrentis, & Jonathæ ad hostem lacef-

sendum transvadantis, aut tranantis potius, egregia facinora narrantur. Nunc post expositas tres virtutes, quas Providentiæ divinæ debemus, totidem illis excolendis & firmandis adjumenta proponenda sunt.

